

NORGES HØYESTERETT

Den 15. september 2006 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2006-01573-A, (sak nr. 2006/942), straffesak, anke,

A (advokat Roe Lauvås)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Tormod Haugnes)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Matningsdal**: Saken gjelder spørsmålet om det skal anvendes samfunnsstraff ved grov narkotikaforbrytelse – først og fremst begrunnet i domfeltes psykiske problemer.
- (2) I straffesak mot A avsa Karmsund tingrett den 13. desember 2005 tilståelsesdom med denne domsslutning:

”A, født 0.0.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162, første og annet ledd, straffeloven § 162, første ledd og legemiddeloven § 31, annet ledd, jf. § 24, første ledd til en straff av fengsel i 1 – ett – år.

Straffeloven § 59, annet ledd, § 61, § 62 og § 63, annet ledd er tatt i betraktning ved straffeutmålingen.

Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager.

Saksomkostninger idømmes ikke.”

- (3) Domfelte anket dommen til Gulating lagmannsrett og anførte at det burde anvendes samfunnsstraff eller betinget dom. Ved lagmannsrettens kjennelse av 19. mai 2006 ble anken forkastet. Kjennelsen er avsagt under dissens, idet en meddommer stemte for at det skulle anvendes samfunnsstraff. En annen meddommer stemte for at ti måneder av fengselsstraffen skulle gjøres betinget.

- (4) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett og anført at det bør anvendes samfunnsstraff.
- (5) *Jeg er kommet til at anken ikke fører fram.*
- (6) Domfelte var på gjerningstidspunktet 20 år. Han er i 2004 ilagt en bot for bruk av narkotika.
- (7) Ved tingrettens dom ble A for det første dømt for at han den 6. mai 2005 oppbevarte 328 gram amfetamin, 33 gram metamfetamin og 60 gram hasjissj. Videre ble han dømt for i perioden desember 2003 til mai 2005 ved flere anledninger å ha ervervet fem gram amfetamin og 50 gram hasjissj, og for overdragelse av minst fire gram av amfetaminen og ti gram hasjissj til ikke navngitte kjøpere. Endelig ble han dømt for i samme periode å ha brukt hasjissj og amfetamin.
- (8) Oppbevaringen 6. mai 2005 skjedde i en safe i leiligheten til en tidligere kjæreste som han har et barn med. Amfetaminpartiet bestod av sju nesten like store beslag med en styrkegrad som varierte mellom fem og ni prosent amfetamin. Metamfetaminen hadde en styrkegrad på 24 prosent. Da amfetaminbeslaget hadde så lav styrkegrad, følger det av rettspraksis at dette klart har betydning for straffenivået. Tingretten og lagmannsretten har, når det også tas hensyn til den beslaglagte metamfetaminen og hasjissjen, lagt til grunn at beslaget 6. mai 2005 tilsvarer ca. 100 gram amfetamin av noenlunde normal renhetsgrad. Jeg har ikke noe å bemerke til dette anslaget.
- (9) A har avgitt en uforbeholden tilståelse – noe som etter straffeloven § 59 andre ledd skal tas ”i betraktning” ved straffutmålingen. For beslaget 6. mai 2005, som har klart størst betydning, har tilståelsen nesten utelukkende hatt prosessuell betydning ved at saken kunne pådømmes ved tilståelsesdom. Jeg viser til at det forelå en vitneforklaring som knyttet ham til partiet – en tilknytning som ble bekreftet ved funn av hans DNA-profil på posene stoffet var i. Tilståelsen var derimot avgjørende for domfellelsen for øvrig, idet den bygger på hans egne opplysninger. Men da denne del bare utgjør en mindre del av saken, kan tilståelsen bare begrunne en mindre reduksjon av straffen. Jeg er etter dette, som de tidligere instansene, kommet til at en straff av ubetinget fengsel i ett år er passende dersom man ser bort fra muligheten for å anvende samfunnsstraff.
- (10) Spørsmålet blir dermed om det er grunnlag for å anvende samfunnsstraff, jf. straffeloven § 28 a. Da handlingene ble begått og pådømt i tingretten, var samfunnsstraff utelukket dersom strafferammen i det overtrådte straffebudet, som tilfellet er i vår sak, var høyere enn fengsel i seks år. Ved en lovendring, som trådte i kraft 1. januar 2006, er denne begrensningen opphevet. Vår sak skal avgjøres på grunnlag av den tidligere bestemmelsen, idet en ny, mildere lov ikke kommer til anvendelse ved begrenset anke, jf. straffeloven § 3 andre ledd andre punktum. Tilståelsen gjør det likevel mulig med hjemmel i straffeloven § 59 andre ledd å anvende samfunnsstraff, jf. Rt. 2004 side 492 avsnitt 14.
- (11) Samfunnsstraff forutsetter at ”hensynet til straffens formål ikke taler mot en reaksjon i frihet”. Ved en narkotikaforbrytelse av det omfanget som vi her står overfor, forutsetter samfunnsstraff at det foreligger klare og sterke rehabiliteringshensyn eller andre spesielle forhold, jf. Rt. 2004 side 492 avsnitt 14 og 2005 side 1070 avsnitt 10.

- (12) I vår sak er det først og fremst domfeltes psykiske problemer, som han har slitt med de to siste årene, som er påberopt. I en epikrise datert 30. juni 2006 har psykolog Hussein M. Ali vurdert domfeltes diagnose til F 40.01 Agorafobi med panikklidelse og F 40.1 Sosialfobi. I ICD-10 er Agorafobi beskrevet slik:

”Fobier som omfatter frykt for å forlate hjemmet, gå i butikker, oppsøke folkemengder og offentlige plasser, eller reise alene på tog, buss eller fly. Panikkanfall er et hyppig fenomen ved både nåværende og tidligere episoder.”

- (13) Sosiale fobier er beskrevet slik:

”Frykt for å bli kritisk gransket av andre mennesker, som fører til unnvikelse av sosiale situasjoner.”

- (14) Det er fremlagt en epikrise som viser at A den 13. juli 2005 ble innlagt ved Haugesund sjukehus, psykiatrisk klinikk hvor status ved innkomst var følgende:

”Pasienten nekter å ha opplevd hallusinasjoner, sitter foroverbøyd med hendene rundt hodet. Skjelver, svarer fornuftig på spørsmål, virker som om han ønsker samtale, kommer likevel flere ganger med litt aggressive uttalelser om at han ikke ønsker innleggelse, aksepterer etter diskusjon med venninne å bli innlagt. Pasienten forteller at han ofte har hatt suicidale tanker. Erkjenner at han aktuelt har suicidalplan, men ønsker ikke å fortelle hvordan han har tenkt seg å utføre selvmord.”

- (15) Det fremgår av epikrisen at han skrev seg ut frivillig neste dag, og at han da ikke fremstod som ”aktiv suicidal”.

- (16) Første halvår 2006 var domfelte til behandling ved Haugesund sjukehus, psykiatrisk klinikk hvor han hadde 12 samtaler med psykolog Hussein M. Ali. I epikrisen datert 30. juni 2006 har psykologen gitt følgende oppsummering:

”Etter noen samtaler begynte pasienten å føle seg bedre, og hans angstnivå ble dempet i terapirommet. Like etter påsken ble han arrestert av politiet uten årsak. Dette har påvirket pasienten veldig negativt og har økt hans angst. I den siste måneden var pasienten ikke i stand til å følge behandlingsplanen på grunn av at ekskjæresten har hindret han i å være sammen med barnet. I tillegg tenker han mye på soning. Derfor ble vi enige om å avslutte behandling, og heller vente til at pasientens situasjon stabiliserer seg etter soning og løsning på konflikten mellom han og ekskjæresten.”

- (17) Det er også fremlagt en erklæring av 13. september 2006 fra hans fastlege om at domfelte kom tilbake til henne i august på grunn av forverring av angst og depresjon, samt økende suicidale tanker, og at han som følge av dette er henvist til fortsatt samtalebehandling – noe han står på venteliste for.

- (18) Disse sitatene viser at A har psykiske problemer av et visst omfang. Da han ikke befinner seg i noen rehabiliteringssituasjon, forutsetter som nevnt samfunnsstraff i vår sak at andre særlige og tungtveiende forhold kan begrunne denne reaksjonen. Det kan nok tenkes spesielle situasjoner hvor alvorlige psykiske problemer kan tilsa at samfunnsstraff anvendes – noe Rt. 2004 side 1596 gir et eksempel på i en sak om vold mot politiet. Men i motsetning til hva som var tilfellet i den saken, er det ikke opplyst at en eventuell soning vil kunne skade en pågående og nødvendig behandling. Jeg kan etter dette ikke se at vi står overfor et tilfelle hvor samfunnsstraff kan begrunnes i domfeltes psykiske problemer.

- (19) Under ankebehandlingen ble det også vist til at domfelte var 20 år på gjerningstiden og at han tidligere utelukkende er ilagt en bot for bruk av narkotika. Jeg kan ikke se at disse forhold har betydning for valget av reaksjon i vår sak.
- (20) Jeg er etter dette kommet til at samfunnsstraff ikke kan anvendes, og at anken må forkastes. Hvorvidt A er soningsdyktig må i samsvar med en langt på veg unntaksfri praksis avgjøres i forbindelse med soning av straffen, jf. Matningsdal/Bratholm, Straffeloven med kommentarer, andre utgave side 447–448 med henvisning til praksis.
- (21) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E:

Anken forkastes.

(22)	Dommer Tønder:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(23)	Dommer Stabel:	Likeså.
(24)	Dommer Stang Lund:	Likeså.
(25)	Dommer Gjølstad:	Likeså.
- (26) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.